

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Statsråden

Den særskilte komité
v/komiteleder Knut Arild Hareide
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref.
IS

Vår ref.
201107592

Dato
16.01.2012

**Vedrørende redegjørelse i Stortinget 10. november 2011 om angrepene
22. juli**

Det vises til komiteens brev av 11. januar 2012 med oppfølgingsspørsmål knyttet til Justisdepartementets brev av 22. desember 2011.

Styrket samfunnssikkerhet og beredskap

Spørsmål 56: *Det vises til svar på spørsmål 3. Hvordan vil statsråden bidra til at lokalisering av beredskapssenteret kan skje tidligere enn skissert i svaret?*

Hvilke andre steder enn Alna-tomten kan være en egnet tomt for politiets beredskapssenter, og blir andre lokaliseringsalternativer også vurdert i arbeidsgruppens utredning?

Svar: Jeg mener det er viktig for responstiden at våre mest operative beredskapsstyrker sikres fasiliteter som gir bedre ressursutnytting, raskere uttrykningstid og trening. Regjeringen prioriterer derfor arbeidet med å etablere et nytt beredskapssenter for politiet i Oslo.

I februar 2011 ga Justisdepartementet Politidirektoratet i oppdrag å delta i en arbeidsgruppe nedsatt av Samferdselsdepartementet for å utrede mulighetene for, og konsekvensene av, en lokalisering av beredskapssenter på en aktuell tomt på Alnabruområdet i Oslo. Denne tomten er i dag regulert til jernbaneformål. Arbeidsgruppen besto av representanter fra Politidirektoratet, Oslo politidistrikt, Rom Eiendom og Jernbaneverket. Jernbaneverket ledet gruppens arbeid.

I brev av 8. september 2011 til Samferdselsdepartementet ba Justisdepartementet om at arbeidsgruppen måtte fremskynde sitt arbeid. Justisdepartementet og Samferdselsdepartementet har siden hatt dialog om prosessen og framdriften i dette arbeidet.

Arbeidsgruppens rapport ble oversendt Samferdselsdepartementet 13. januar i år. Rapporten inngår som en del av en større utredning om utbyggingsplanene for Alnabru godsterminal. Disse utredningene skal nå underlegges ekstern kvalitetssikring, som etter planen skal være ferdig innen 1. mai i år.

For å sikre en raskest mulig prosess har Justisdepartementet parallelt med dette i brev av 21. desember 2011 bedt Statsbygg om å undersøke andre aktuelle tomtevalg i Oslo, herunder estimere kostnader og lage en milepælsplan for ulike alternativer. Frist for dette arbeidet er 1. april 2012.

Spørsmål 57: *Det vises til spørsmål 5b fra komiteen. Hva er årsaken til at det vellykkede prosjektet i Hordaland ikke uten videre vil bli videreført for hele landet?*

Svar: Det er behov for en nærmere utredning og kvalitetssikring før en eventuell videreføring av prosjektet i Hordaland iverksettes for hele landet. Dette omfatter blant annet spørsmål knyttet til tilgangen til systemet, hvilken informasjon som kan legges inn, og hvordan et slikt register skal kunne holdes oppdatert for å være effektivt.

Objektsikkerhet

Spørsmål 58: *Det vises til svar på spørsmål 7 og spørsmål 8, besvart av forsvarsministeren.*

Hvordan organiserte Justisdepartementet, eventuelt i samarbeid med andre departementer og underliggende etater, arbeidet med sikring av sikringsverdige objekter etter at sikkerhetsloven ble vedtatt i 1998?

Svar: Justisdepartementet og aktuelle underliggende etater har deltatt i en arbeidsgruppe ledet av Forsvarsdepartementet som utarbeidet forslag til objektsikkerhetsforskrift. Forskriften trådte i kraft 1. januar 2011. Hovedmålet med forskriften er å gi en helhetlig og overordnet tilnærming på tvers av samfunnssektorene når det gjelder utvelgelse, beskyttelse og tilsyn med skjermingsverdige objekter. Frist for første gangs sikkerhetsklassifisering og vurdering av tiltak mot ulike trusler, er innen utgangen av 2012, og gjennomføring av sikkerhetstiltak skal i henhold til forskriften skje senest innen utgangen av 2013.

Dette innebærer for eksempel at Justisdepartementet skal utpeke skjermingsverdige objekter og fastsette klassifiseringsgrad for bygninger/objekter i justissektoren i løpet av 2012. Departementet har i tildelingsbrevet for 2012 bedt alle underlagte virksomheter om å utarbeide en skadevurdering over hvilke objekter som kan være skjermingsverdige. Skadevurderingen, med eventuelle forslag til objekter som kan være skjermingsverdige, skal oversendes departementet innen 1. juni 2012.

Spørsmål 59: *Det vises til svar på spørsmål 10. Det bes om en oversikt over hvem som er objekteier for samtlige sikringsverdige objekter som ble berørt 22. juli.*

Svar: Politiet har forhåndsplanlagt for sikring av en rekke objekter. En oversikt over alle objektene som er skjermingsverdig er gradert informasjon i henhold til sikkerhetsloven.

Spørsmål 60: *Hvor mange objekter er klassifisert som sikringsverdige i Norge, og hvem har ansvaret for sikringen av disse?*

Svar: Som nevnt i mitt svar på spørsmål 58 er hvert departement i henhold til objektssikkerhetsforskriften pålagt å utpeke skjermingsverdige objekter innen sitt myndighetsområde. Objekteier plikter overfor departementet å foreslå hvilke objekter som er skjermingsverdige. Denne utpekningen skal være gjennomført innen utgangen av 2012, og vil være en oppdatert oversikt over skjermingsverdige objekter.

Objekteier har et selvstendig ansvar for å sikre sine arealer og verdier, jf. sikkerhetsloven § 17b. I tillegg har politiet et ansvar for å ivareta sikkerheten i situasjoner hvor det foreligger en særlig trussel. Antallet objekter er gradert informasjon i henhold til sikkerhetsloven.

Spørsmål 61: *Justisministeren skriver i svar på spørsmål 53 at det ikke er gjennomført noen studier av hvor store mannskaper man må ha til rådighet for å sikre objekter i hovedstaden. Hva er i dag den dimensjonerende faktoren for å sikre vitale objekter i hovedstaden tilfredsstillende?*

Svar: Politidirektoratet har i brev av 13. januar 2012 opplyst at «*utgangspunktet for politiets sikring av objekter vil være det aktuelle trusselbildet og en vurdering av hvilke operasjonelle tiltak som på bakgrunn av trusselbildet må iverksettes. Bemanningen i politidistriktet vil også være dimensjonerende for politiets innsats. Varigheten av behovet for sikringstiltak kan medføre at politiet også er avhengig av bistand fra Forsvaret (HV).*».

PST og «Global Shield»

Spørsmål 62: *Terroranslagene 22. juli gav et akutt behov for å oppdatere trusselvurderingene mot landets sikkerhet. Ble det innkalt*

ekstramannskaper i PST under og etter terroranslagene 22. juli?

Svar: PST har opplyst til departementet at tjenesten innkalte ekstramannskaper som følge av terrorangrepene 22. juli. Etter bombeeksplosjonen i regjeringskvartalet søkte PST å innhente mest mulig informasjon, med sikte på å avdekke hvem som stod bak bombeeksplosjonen og for å avverge eventuelle nye aksjoner. PST brukte egne mannskaper og var i kontakt med samarbeidspartnere i utlandet. Analyseressurser fra E-tjenesten ble formelt avgitt til PST med full instruksjonsmyndighet for PST. Personellet var avgitt til PST i perioden 22. juli til 9. august 2011.

Informasjonsinnhentingene skjedde i samråd med tjenestens analyseavdeling, som brukte informasjonen til å utarbeide oppdaterte trusselvurderinger. I perioden 22. juli til 1. august utarbeidet PST 13 trusselvurderinger relatert til 22. juli.

Spørsmål 63: Har PST mottatt andre henvendelser eller invitasjoner om internasjonalt, bi- eller multilateralt, samarbeid om avdekking av import og eksport av kjemikalier som kan anvendes til produksjon av eksplosiver?

Svar: PST har opplyst til departementet at man ikke har mottatt andre henvendelser eller invitasjoner om internasjonalt samarbeid om avdekking av import og eksport av kjemikalier som kan anvendes til produksjon av eksplosiver.

Spørsmål 64: Hvilke tiltak er gjennomført, eller planlegges, for å begrense spredningen av ammoniumnitrat og tilsvarende kjemikalier som kan anvendes til produksjon av eksplosiver?

Svar: Jeg viser her til mitt svar på spørsmål 2 i brev av 22. desember 2011 til komiteen. Ytterligere informasjon om begrensningene i tilgangen til ammoniumnitrat, som ble innført 17. november 2011, finnes i nyhetsbrev fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB):

http://www.dsb.no/Global/Publikasjoner/2011/Faktaark/ammoniumnitrat_bokm%3%a5l.pdf

I tillegg kan det opplyses om at DSB etter 22. juli 2011 har avholdt møter med en rekke ulike aktører for å få bedre oversikt over det norske gjødselmarkedet og de aktører som i henhold til det nye regelverket fortsatt kan få tilgang til gjødsel som inneholder 16 vektprosent eller mer nitrogen fra ammoniumnitrat. Innspill som er fremkommet i møtene vil bli brukt i arbeidet som skal igangsettes for å utrede om, og i hvilken utstrekning, det skal og kan etableres strengere ordninger i Norge knyttet til privatpersoners tilgang til ammoniumnitrat.

Jeg viser i tillegg til at PST som sikkerhets- og etterretningstjeneste kan påpeke utviklingstrekk og trender ved politisk motiverte voldshandlinger. Slike innspill vil kunne være til nytte for de myndigheter som pålegger denne type restriksjoner.

Spørsmål 65: *Justisministeren viser i sitt svar på komiteens spørsmål nr. 2 til at det er gjort regelverksendringer, ført tilsyn og veilednings- og informasjonsarbeid for å forebygge og begrense tilgangen til sivile eksplosiver. Avslutningsvis påpeker justisministeren at arbeidet i tiden fremover vil ha prioritet. Som komiteen påpekte i spørsmål 12, skrev PST i brev til Justisdepartementet av 29. oktober 2011 at «PST har ikke prioritert arbeid knyttet til produksjon av eksplosiver ved bruk av kjemikalier (CBRN-E)».*

Vil PST i tiden fremover prioritere arbeidet knyttet til produksjon av eksplosiver ved bruk av kjemikalier?

Svar: PST har styrket sitt arbeid med CBRN-E. Jeg viser for øvrig til mitt svar på spørsmål 23 i brev av 22. desember 2011.

Metodebruk

Spørsmål 66: *Det vises til spørsmål 31 fra komiteen. Lagringstiden for IP-adresser har vært begrenset til tre uker. Hva er departementets vurdering av i hvilken grad dette svekker politiets og PSTs mulighet til å avverge terrorhandlinger?*

Svar: I dag må brukeridentitet bak IP-adresser slettes innen 21 dager. Datatilsynet har ikke akseptert en lengre lagringstid hos nettleverandørene av driftshensyn. Det er godt kjent at Justisdepartementet i flere sammenhenger har uttalt at en slik kort lagringstid har vært uheldig i arbeidet med å oppklare alvorlige straffbare handlinger. Dette har nå Stortinget endret gjennom å vedta implementeringen av Datalagringsdirektivet i norsk rett. Det er behov for felles lagringsregler i kriminalitetsbekjempelsen. Slike data skal nå lagres i 6 måneder. Jeg er tilfreds med at dette implementeres fra 1. juli 2012. Jeg vil også vise til politiet og påtalemyndighetens adgang til bruk av beslag og utleveringspålegg etter straffeprosessloven kapittel 16.

Responstid

Spørsmål 67: *Vil Politidirektoratet gi styringssignaler til Oslo politidistrikt om å øke bemanningen i ferietiden, sammenlignet med bemanningen sommeren 2011, eller mener Politidirektoratet at bemanningen var tilstrekkelig?*

Svar: Politidirektoratet har i brev av 13. januar 2012 opplyst følgende: «I Prop. 154 S (2011), ble Oslo politidistrikts budsjett økt med kr. 19 mill. Dette førte til at Oslo politidistrikt kunne ansette 95 politibetjenter som ble uteksaminert fra PHS i 2011 for inntil 3 måneder, i forbindelse med etterforskningen etter 22. juli.

Oslo politidistrikt er gjennom St. Prop. 1 S for budsjettåret 2012, gitt en budsjettmessig økning på til sammen 216 mill. kr. for 2012. Dette innebærer bl.a. 41 nye årsverk (studenter fra PHS) og 25 mill. kr. til beredskapstroppen til innkjøp av utstyr og kjøretøy. Det er videre tildelt kr. 30 mill. til leasing av nytt politihelikopter og økning av antall helikoptermannskap.»

Politidirektoratet opplyser videre: «Gjennom den budsjettøking Oslo politidistrikt har vært gjenstand for, forutsetter Politidirektoratet at politimesteren i Oslo innretter aktiviteten slik, at behovet for tilstrekkelig bemanning til beredskap, kriminalitetsbekjempelse og øvrige gjøremål ivaretas. Politidirektoratet har videre tillit til at politimesteren i Oslo vil innrette den operative beredskapen slik, at sårbarheten reduseres gjennom sommerferieavviklingen.»

Spørsmål 68: Justisministeren skriver i svar på spørsmål 45 at Politidirektoratet har iverksatt tiltak for å forsikre seg om at systemet for riksalarm testes jevnlig. Kan justisministeren redegjøre for hva som skjedde da riksalarmen ble slått 22. juli 2011?

Svar: Om de faktiske forholdene den 22. juli vises det til omtalen i redegjørelsen til Stortinget av 10. november 2011 og mitt brev til den særskilte komité av 22. desember 2011.

Erfaringene etter 22. juli har vist at varslingsrutinene internt i politiet har et forbedringspotensial. Jeg er kjent med at Politidirektoratet i brev av 14. oktober 2011 har gitt Kripos i oppdrag å etablere testrutiner for nasjonal varsling i politiet ved bruk av riksalarm. Den 15. november 2011 sendte Kripos et brev til alle landets politimestere om at tester vil finne sted. Det er gjennomført flere tester, og jeg har fått opplyst av Politidirektoratet i brev av 13. januar 2012 at Kripos mener at det ikke vil være tekniske problemer med systemet for nasjonal varsling, og at alle er bekreftet å fungere ved leveringsbekreftelse på meldingene.

Politidirektoratet har opplyst at de vil følge opp systemet for riksalarm for å forsikre seg om at systemet fungerer i henhold til hensikten og at optimal varsling kan gjennomføres uten unødig tidstap. Systemet vil jevnlig bli testet og personalet øvet i bruken av det.

Jeg vil jevnlig forsikre meg om politidirektøren raskt følger opp dette, og at systemet fungerer etter hensikten.

Nødnett

Spørsmål 69: Det vises til svar på spørsmål 36. Er det gjennomført eller planlagt andre tiltak enn utbyggingen av Nødnett for å bedre

kommunikasjonsmulighetene mellom nødetatene, frem til Nødnett er ferdig utbygget?

Svar: Nødnett vil erstatte de eksisterende analoge kommunikasjonssystemene etter hvert som utbyggingen dekker stadig større deler av landet. Nødnett utelukker ikke at nødetatene sammen eller hver for seg kan utvikle kommunikasjonsmessige tilleggstjenester de har behov for.

Politidirektoratet har i brev av 13. januar 2012 opplyst at det ikke er utført eller under forberedelse særskilte aktiviteter som skal gjelde frem til Nødnett er etablert som et landsomfattende samband. Politiet har i samarbeid med brann- og helseetatene utarbeidet et nasjonalt sambandsreglement for å forbedre samarbeidet ved bruk i blant annet felles samtalegrupper i Nødnett.

Samarbeid mellom politi og Forsvar

Spørsmål 70: *Det vises til svar på spørsmål 52. Stortinget har forutsatt at Heimevernet skal kunne settes inn hurtig til støtte ved nasjonal krisehåndtering. Dette er ikke inntatt i den reviderte utgaven av Politiets beredskapssystem (PBS), Del 1 — Håndbok i krisehåndtering. Vil statsråden ta initiativ til at politiets håndbøker oppdateres i tråd med Stortingets forutsetning?*

Svar: Terror er en alvorlig form for kriminalitet, som politiet er ansvarlig for å forebygge og etterforske.

Forsvaret kan bistå politiet i forbindelse med løsning av politioppgaver. Nærmere bestemmelser om Forsvarets bistand til politiet er fastsatt i instruks for Forsvarets bistand til politiet. Bruk av Forsvarets ressurser i fred vil måtte bero på et identifisert sivilt behov, og hente sin legitimitet i de oppdrag som gis av sivile myndigheter. En grunnleggende forutsetning for at Forsvaret skal yte bistand til politiet er at politiet anmoder om det, og at politiets personell og/eller materiellressurser ikke strekker til. Jeg kan ikke se at det foreligger substansiell divergens mellom beskrivelsene i revidert utgave av Politiets beredskapssystem del 1 – Håndbok i krisehåndtering og gjeldende langtidsproposisjon, St.prp. nr. 48 (2007-2008), jf. spørsmål nr. 52 i komiteens brev av 9. desember 2011.

Politiet har ved en rekke anledninger anmodet om bistand fra Heimevernet, herunder bistand til objektsikring i forbindelse med terrorangrepene den 22. juli 2011.

Spørsmål 71: *Var det skjønnsmessige vurderinger i Oslo politidistrikt, eller var det andre skranker, som gjorde at Forsvarets spesialkommando (FSK) ikke fikk anmodning om bistand før kl. 1844 den 22. juli 2011?*

Svar: Politidirektoratet har i brev av 13. januar 2012 opplyst følgende:

«Det var ingen skjønsmessige vurderinger ved Oslo politidistrikt eller andre skranker som forsinket kontakten mellom Oslo politidistrikt og Forsvaret v/FSK. Det var kontakt mellom fungerende sjef FSK og sjef Beredskapstroppen kl 1615 og etter det løpende kommunikasjon.

Den første skriftlige bistandsanmodningen er loggført mottatt i Situasjonssenteret i FD kl. 1909, og skriftlig innvilget av FD kl.1933. Denne omhandlet håndhevelsesbistand fra FSK. Situasjonssenteret har i tillegg loggført at denne anmodningen ble mottatt muntlig kl. 1844 og muntlig innvilget kl. 1906. Forsvaret var på forhånd kjent med at den ville komme gjennom muntlig dialog, og forberedelser var allerede iverksatt på dette tidspunktet.».

Med hilsen

Grete Faremo